ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/375
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިބްރާހީމް ޙުސައިން މއ.ސަމިންގާހިޔާ/ ކ.މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް: ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްރައޫފު އިބްރާހީމް

ނިމުނު ތާރީޚް: 14 ޝައްވާލް 1442 / 26 މެއި 2021

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 20 ޞަފަރު 1440 / 29 އޮކްޓޫބަރު 2018

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 2009/Cv-C/2017
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **މާއްދާ:** އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 31 ޖުލައި 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 10 ޖުލައި 2018

- ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު ގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ އާއި ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފު އިބްރާހީމް ތާއީދު ކުރައްވަމެވެ.

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. މއ. ސަވިނާހިޔާ/ އިބްރާހީމް ޙުސައިންގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާއަކީ، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ 07 ވަނަ ދުވަހު ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ޕަބްލިކް (އެސް.ޓީ.އޯ) އިން ހިންގާ އެސް.ޓީ.އޯ ޕީޕަލްސް ޗޮއިސް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން އިބްރާހީމް ޙުސައިނު ގަތް 12 އެމް.އެމްގެ 30 ޕްރެޝަރވަލްވްގާއި، 09 އެމް.އެމްގެ 30 ޕްރެޝަރވަލްވްގާއި އަދި 03 އެމް.އެމްގެ 50 ޕްރެޝަރވަލްވްގެ އަގުގެ ގޮތުގައި އޭނާގެ ފަރާތުން ދައްކަން 18,572/50ރ. (އަށާރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަތްދިހަ ދެ ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) ގެ ޗެކުން އިބްރާހީމް ޙުސައިނަށް އަނބުރާ ނުދީބާކީ 16,447/50ރ. (ސޯޅަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާޅީސް ހަތް ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) އެސް.ޓީ.އޯ އިން އަނބުރާ ހޯދުމާއި އަދި 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ 07 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 09 އޭޕްރީލް 2012 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ހިސާބުކުރެވޭ 1915 ދުވަހަށް -/3,149,792ރ. (ތިން މިލިއަން އެއްލައްކަ ސާޅީސް ނުވަހާސް ހަތްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) އެސް.ޓީ.އޯ އިން ހޯދައިދިނުމާއި ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި -/316,624ރ. (ތިންލައްކަ ސޯޅަހާސް ހަސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ) އާއިއެކު ޖުމްލަ 3,482,863/50ރ. (ތިން މިލިއަން ހަތަރުލައްކަ އަށްޑިހަ ދެހާސް އަށްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ތިން ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) އެސް.ޓީ.އޯ އިން ހޯދުމެވެ.

2. އިބްރާހީމް ހުސޭނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މި ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާގައި، އެސް.ޓީ.އޯ އިން ސިވިލް ކޯޓުގައި ބުނެފައިވަނީ، މި ދަޢުވާއަކީ ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއެއްކަމަށެވެ. މި ގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގި ގޮތަކީ، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހު އެސް.ޓީ.އޯ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޑިވިޜަންސް އިން އިބްރާހީމް ހުސޭނު ގަނޑުނަން ބޭނުންވާ 12 އެމް.އެމްގެ 30 ފޫޓުގައިވާ، 09 އެމް.އެމްގެ 30 ފޫޓުގައިވާ އަދި 03 އެމް.އެމްގެ 50 ފޫޓުގައިވާގެ އަގުގެ ގޮތުގައި 18,572/50ރ. (އަށާރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ހަތްދިހަ ދެ ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) އިބްރާހީމް ހުސޭނުގެ ފަރާތުން އެސް.ޓީ.އޯ އަށް ދައްކަވަންޖެހުނު، އެ މުދާ ގެނިއުމަ ކޮންޓްރެކްޓުން ބޭނުން ނުކުރާތީވެ ވަރަށް ހަމަޖެހުމާގައި ހުރިކަމަށްބުނެ 03 އެމް.އެމްގެ 25 ފޫޓުގައިވާ ފިޔަވައި އެހެން ފޫޓުގައިވާތަކެއް އިބްރާހީމް ހުސޭނުގެ ފަރާތުން އެސް.ޓީ.އޯ އަށް އަނބުރާ ފޮނުއްވާފައިވާކަމަށާއި، އަނބުރާ ފޮނުއްވާފި ފޫޓުގައިވާ ތަކެތި އެއްވެސް ގޮތަކުން ނުލި ފޫޓުގައިވާ ތަކެތިކަމަށާއި، މީގެ އިތުރުން އެސް.ޓީ.އޯ ގުދަނަށް އިބްރާހީމް ހުސޭނު ގެނެސް އެ ތަނުގައި ކަމުގެ ފޫޓުގައިވާ ހުރިކަމަށާއި އެ ފޫޓުގައިވާއެއް ދައްކަވަމުން ޖެހިފަރި ކޮންޓްރެކްޓްކަމަށް ބެލިނަމަވެސް މުދާ ބަލަން އިބްރާހީމް ހުސޭނު ގޮސްފައިނުވާކަމަށާއި އަދި ފައިސާ ރިފަންޑު ކުރުމުގެ ގޮތުން އެސް.ޓީ.އޯ އިން އެންގުމުންވެސް ފައިސާއާ ހަވާލުވާން ހާޒިރުވެފައިނުވާކަމަށާއި، މަޤްބޫލު ސަބަބަކާނުލާ އެސް.ޓީ.އޯ އިން ފުރުޞަތުދީފައިވާ ހަވާލުވުމަށް ނުވަތަ އެތަކެތީގެ ބަދަލުގައި ފައިސާއާ ހަވާލުވުމަށް އަންގައި ފައިސާއާ އާއި ހަވާލު ނުވުމުގެ ސަބަބުން ހިނގާ ދުވަސްތަކަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އުޅުމަކީ ނުބައްދޫ މަސްއޫލު ޝަރީޢަތް ދުރުކުރަން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[1]

3. އިބްރާހީމް ހުސޭނުގެ ފަރާތުން ބަޔާންދީފައިވާ މުޢާމަލާތު ހިނގާފައިވާކަން އެނގެން އޮތް ރެކޯޑަކީ، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުގެ 07 ވަނަ ދުވަހެވެ. މި މުޢާމަލާތުގެ މައްޗަށް އިބްރާހީމް ހުސޭނު ޝަކުވާ ކުރެއްވުން

[1] އެސް.ޓީ.އޯ ފިރާ ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ލިޔުމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު.

އޮތް ޚުޞޫމާތާއި ގުޅިގެން އޭނާގެ ފަރާތުން 27 ޖޫން 2012 ގެ ތާރީޚުގައި ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ދެންފަހުން މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1057/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައިގެންފައި ވާއިރު، އެ ދަޢުވާގެ ސީދާ ފަސް ބިނާކޮށްފައިވަނީ އިސްތިޢުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ބިނާކޮށްފައިވާ ގޮތާއި އެއްގޮތަށެވެ. ދެންފަހުން މައްސަލަ ހިންގުމަށްޓަކައި އިބްރާހީމް ޙުސޫވުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގާފައިވާ ތާރީޚަށް ކިޔާ ދުވަހުން މަޤްބޫލު އުޒުރެއްނެތި ކޯޓަށް ހާޒިރުވެފައިނުވާތީ ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ބާޠިލުކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވެއެވެ.[2]

4. އިބްރާހީމް ޙުސޫވުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް އޭނާގެ ފަރާތުން ހާޒިރުވެފައި ނުވުމުން މައްސަލަ ބާޠިލް ކުރުމުން ދެވަނަ ފަހަރަށް އެ މައްސަލަ އިބްރާހީމް ޙުސޫވުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިއެވެ. އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1997/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައިގެން މައްސަލަ ހިންގުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ޖެހުމުން އަމުރު ލިބި އިބްރާހީމް ޙުސޫވުގެ ފަރާތުން ނުވަތަ އޭނާގެ ބަދަލުގައިވެސް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވެފައި ނުވުމުން އެ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ފުރަތަމަ ފެށް ބާޠިލުކޮށްފައިވެއެވެ.[3]

5. އިސްތިޢުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއަކީ، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ 07 ވަނަ ދުވަހު އިބްރާހީމް ޙުސޫވާއި އެސް.ޓީ.އޯ ޕީއެލްސީ އާއި ކުރެވުނު މުޢާމަލާތާއި ގުޅިގެން އިބްރާހީމް ޙުސޫވުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ތިންވަނަ ފަހަރަށް އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގެން ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާ ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިންގުމަށްޓަކައި މައްސަލައިގެ އަޑު އެހުމުގައި ވަކި

[2] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1057/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1997/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް

ހިސާބަކަށް ދިއުމަށްފަހު މައްސަލަ ހިންގުމަށްބަކައި ސިވިލް ކޯޓުން 2018 ޖުލައި 10 ވަނަ ދުވަހު ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް ފޮނުވުނު ކޯޓު އަމުރާ ހަވާލުވެ އެ ދުވަހުގެ އަޑުއެހުމަށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ހާޟިރުވެފައެއް ނުވެއެވެ. 10 ޖުލައި 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ އަޑުއެހުމަށް ދަޢުވާލިބޭ އެސް.ޓީ.ޕީ ޕްލަސް އިން ހާޟިރުވެ ބުނެފައިވަނީ، މިއީ 11 އަހަރުވެފައިވާކަމުގެ މައްސަލަ ހުކުމަކީ ދަޢުވާއަކަށްވެފައި، ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޖަބަދިލް ކުންފުނިތަކުގެ ހިސާބުތަކުގެ ބަލަހައްޓަންޖެހޭނީ 06 އަހަރު ކަމަށް އޮންނާނީއާއި، މި މައްސަލައަކީ އޭގެ ކުރިންވެސް ތަކުރާރުކޮށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާއިރު ކޯޓުގެ ފަހަރަކުވެސް މައްސަލައިގައި ބުރުގެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޟިރު ނުވެގެން މައްސަލަ ބާޠިލުވާނީ މިއީ ޢަދުލު އިންސާފު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކޭތީ އެކަމުގެ މައްސަލަ ބަލައި މައްސަލަ ނިންމައިދިނުން އެދޭކަމަށެވެ.

6. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެއްކަމެއްގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތަށް އެދި ފަހަރު މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށްފަހު، މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް ކުރިއަށްގެންދާއިރު، ކަންސަލްޓަންޓް، ބަލާފާ ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް ނުވުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ބާޠިލް ކުރުވިފައިވާ ކުރުން ތަޖުރިބާ ކުރުވިފައިވާކަން ކޯޓުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް އެކަން 10 އޮގަސްޓް 2018 މި ތަކުރާރުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި އެސް.ޓީ.ޕީގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އެއްވަރަކަށް ވުމަކީ އެސް.ޓީ.ޕީ އަށް ގެއްލުން ވަޑައިގަނނަވަ ކޯޓުގެން ނުވާނެކަމަށް ދޫކޮށްލުމަށް ފާހަގަކޮށްދީފައިވެއެވެ.[4]

[4] 10 އޮގަސްޓް 2018 ގައި އެސް.ޓީ.ޕީ ޕްލަސް އިން ހުށަހެޅި ބަޔާނުގެ 04 ވަނަ ނަންބަރު.

7. މި މައްސަލައަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ދަޢުވާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފު ކޯޓުދިނުން އެދި އިބްރާހީމް ޝަކޫރު މއ.ސަލިންގިރިޔާ / ކ.މާލެ ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލެވިފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ ސްޓާޒް ބިލްޑިންގ އެސޯސިއޭޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ދަޢުވާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ،

"ދެންފަހެ، ސްޓާޒް ބިލްޑިންގ އެސޯސިއޭޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް މއ.ސަލިންގިރިޔާ / ކ.މާލެ އިބްރާހީމް ޝަކޫރު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A025249)ގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާއިމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ދައްކާފައިވާ ހުށަހަޅާފައިވާ މިމައްސަލަ ހިންގުމަށްބަލައި، ދައްކާފައިވާ ފަރާތަށް 2018 ޖުލައި 10 ވަނަ ދުވަހުގެ 10:00 އަށް ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމަށް ފޮނުވުމަށް މިކޯޓުގެ ނަންބަރު B3-CR3/2018/4063 (20 ޖޫން 2018) "ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" އާއި 2018 ޖޫން 24 ވަނަ ދުވަހުގެ 12:50 ގައި ޙަވާލުކޮށް، އެއަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުވެފައި ނުވާތީ، "ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގައި އަމަލުކުރާ ގޮތުގެ ގަވާއިދު" ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، އަދި އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ ފަރާތުން ބޭނުން ކުރަމުންދާކަން ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިންގުނު ނަންބަރު 1057/Cv-C/2012 ދަޢުވާއާއި 1997/Cv-C/2012 ދަޢުވާއިން ޝަރީޢަތަށް އެނގެން ހުރިކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-SJ/08 ކޯޓު އަމުރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މިމައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ހުރަހެއް ބާޠިލްކޮށް މި ދަޢުވާ އަލުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ދައްކާފައިވާ ފަރާތަށް މިހާރު ލިބިގެންނުވާގޮތަށް ކަނޑައަޅައި، ދައްކާފައިވާ މއ.ސަލިންގިރިޔާ / ކ.މާލެ އިބްރާހީމް ޝަކޫރުގެ އަރިހު ހާޒިރުގައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުން އެދި އިބްރާހީމް ޙުސައިނުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އެނުކުތާތަކާއި ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ؛

9.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާއިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ފޮތް ބެލިކޮށްފައިވަނީ "ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރުކުރާ ގޮތުގެ ފޯމުއިދު" އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-SJ/08 ކޯޓު އަމުރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް މިދަޢުވާ އަޑުއެހުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލު ގެއްލުމެއްވާގޮތަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

ދަޢުވާ ފޮތް ބެލިފޮނުވުން

10. ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ލިބި، މަޤްބޫލު ޢުޒުރެއްނެތި އަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރު ނުވެއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބާތިލް ކުރުން ނުވަތަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މައްސަލަ ނިންމުމަށް، ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރުއޮތްކަން " ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވާ ފަރާތްތަކާމެދު ޢަމަލު ކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާޢިދު"ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުން ބަޔާންކުރުން އެނގެއެވެ.

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާ ހިންގުމަށްޓަކައި، އިބްރާހީމް ޙުސައިނު ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް ކޯޓުން ފޮނުވި ސަމަން ހަވާލުކުރެވި އަމުރުގައިވާ ތާރީޚާއި ގަޑިއަށް އިބްރާހީމް ޙުސައިނުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް

ޕްރޮސިކިއުޓްކުރުމުގައި ނުވާކަން މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮތް އިރު، އެ ނޫން ގޮތަކަށް އެކަން ހިނގިކަން އިސްބާތުވާ ދުސްތޫރުން އިސްތިއުނާފީ މި މަރްޙަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އެ ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، މީގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި 2 މައްސަލަވެސް ބާޠިލުކޮށްފައިވަނީ އެއްގޮތް ފަރާތުން ބައްލަވަންވެރި ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓް ނުކުރެވޭނެކަމަށް. އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކުރާ އެ ނުކުތާއަކީ، ފަންނީ ނުކުތާއެއް ނޫނެވެ. މިހެންކަމުން އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރު މަޤްބޫލު އުޅުއްވުނީ ކޯޓަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ނުވަތަ ކަމަށް ބަލައި މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރުގެ އަރިހު ޕްރޮސިކިއުޓްކުރުމުގެ ގޮތުން ނިންމުމަށް "ކޯޓަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ދަޢުވާކުރާ ގޮތުގެ ފާހަގަކުރި" އާއި ހިފާފައި ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ދަލީލުން އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލައިގައި ނިންމުން "ކޯޓަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ދަޢުވާކުރާ ގޮތުގެ ފާހަގަކުރި" އާއި ހިފާފައިވާކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތްވެސް އިސްތިއުނާފު ދުސްތޫރު ފަރާތަށް ކޮންޓްރޯލްކުރެއްވި ނުވެއެވެ.

ޢަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަގަނީ ގޮތުގައި ހިފާކަމަށް ދިޔަ އަމުން ދައުލާ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބައްޓަން ނުލިބޭކަމަށް ކަނޑައެޅުން

12. ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން ކޯޓުތައް އުފެއްދުނު ބޭނުން މަތީ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުން އެކަން ކަނޑައަޅާނުލާދޭ އޮތް ކޯޓާއި ހިފާފައި އަމުން ބާރުން ނަގަމަ ބާރުދިއްގައިކަން (abuse of process) އެހެން ސަބަބުތަކެއް ފާހަގަކޮށް ބޭނުންކޮށްގެން ހިނގަނު އުފެދުނުކަންކަން

ހުއްޖަތުފުދަޔޭ، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ކޯޓުތަކާއި މަޖިލިސްގައާ ޖުޑީޝަލް އަދި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އެނގެއެވެ.[5]

13. ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމަށް ޙައްޤު ބޭނުންކުރަނީ، އެފަރާތަކާ ހުސްވާލުކުރާއިރު ވަކިގޮތެއް ނުހިނގާ ދިގުދެމިގެންދާ ގޮތުން ނުވަތަ ގައިލުމަށްދިނުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ އެފަދަފަރާތް އެއްބަޔަކު ކަމުގެ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތުގައި ކަމަށް ބެލެވޭ ކަންތައްތަކެއް ހުރިނަމަ އެއީ އެކަމެއް ރައްދުވާ ފަރާތެއް ބަހައްޓާފައިވާ އަދި އިންސާފުވާ ގޮތުގައިކަމަށް ވާނަމަ ބެލެވޭނެ ކަމެވެ. އަދި އެފަދަ މަޤްޞަދެއް ޙާޞިލުކުރުމަށް ކޯޓުގެ ބާރުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފުމަކީ ގާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަކުރެވިދާނެ ކަމެއްނޫންކަން އެނގެއެވެ.[6] މިހެންކަމުން ކޯޓުގެ ބާރުން ނަހަމަގޮތުގައި ހިފުން ފަރުކަމަކަން ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ދަޢުވާތަކާ ފަރާތްގެ އަމަލުތަކާ ބަރައްޤީކަމުން ބޮޑުވެފައިވާކަމަށް އަދި އެފަރާތަކަށް ފުރިހަމަ ފަހަ ކަނޑައެޅުނަ ހުށަހަޅާ އަދަބުތަކުން ހުށަހެޅުމަށް ދަރުމަތައް ބަންދުކުރާއިރު އެކަން އެދެމުން ހިނގައިދާން ހުއްޖަތުފުދަޔޭ، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ކުރިއަށްގެންދެވޭ ކަމަކަށްނުވާނެކަމެވެ. ޢަދުލު އިންސާފުގެ ބާރުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފުން ހުއްޓުވުމުގެ ބާރަކީ މިގޮތުން ކުރިއަށްގެންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ފުރިހަމަކޮށްދޭ އަދާކުރަންޖެހޭ. މިގޮތުން އެކަށް އެއް މިސާލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-SJ/08 ޤަޟިއްޔާ. މިގޮތުގައި އިސްލާމީ މަބާދިއެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ސިޔާސީ ކޯޓުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުކުމަށް ފެށި މައްސަލައެއް ނިންމާފައިވެއެވެ.

____

5. 22/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)،(ނ) އަދި 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)،(ނ)

6. 22/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ).

14. ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ބޭނުމަކީ ޙައްލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފުންކަން ދެނެގަނެވޭނީ ކޯޓުގެ މައްސަލައެއްގައިވެސް ކަންހިނގާދިޔަގޮތާއި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢާއި އެމައުޟޫޢުގައި ދައްކާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ކޯޓުގެ މައްސަލައެއްގެވެސް ވަރައިގެންވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިގެންނެވެ.

15. އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާއި އެ މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި ބުނާ މުޢާމަލާތް އޮންނާ އެސް.ޓީ.އޯ ބިލަކާ އާއި ދެމެދު ހިނގާފައި އޮތް ތާރީޚެއްކަމަށް ފެންނަން އޮތް ތާރީޚަކީ، 2007 ވަނަ އަހަރުގެ ތާރީޚެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް މި މައްސަލަ އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ތާރީޚެއްކަމަށް ލިޔުންތަކުން ފެންނަން އޮތް ތާރީޚާ މުޢާމަލާތް ހިނގާ 05 އަހަރު ފަހުގެ ތާރީޚެކެވެ. އަދި 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރިން މި މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން މަސައްކަތް ކުރިކަމަށް ބުނި ނަމަވެސް 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރިން މި މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް ޙުސްނު މަސައްކަތް ކުރިކަން ލިޔެކިޔުމުން ފެންނަން ގޮތަކަށް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވެއެވެ. އެ ކަމުގައި އޭނާ އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން ބުނާ ބުނެފައެވެ.

16. އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ރެކޯޑެއް ނުވަތަ އެ ލިޔުމުގެ ބަދަލުގައި ރިޕޯޓުގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދެއްކުމަކަށް އެއްވެސް އިޢުތިރާޒުގައި އެސް.ޓީ.އޯ ބިލަކާ ގެ ފަރާތުން އިންކާރު ކުރިކަން އެނގެންނެތެވެ. މިހެންކަމުން އިބްރާހީމް ޙުސްނުގެ އަނބުރާ ނުދިނުމަކަން 16,447/50ރ. (ސޯޅަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާޅީސް ހަތް ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) އަދި، އެސް.ޓީ.އޯ ބިލަކާ އާއި އިބްރާހީމް ޙުސްނު އާ ދެމެދު ހުސްތުވަތާ ފައިސާގެ ބަދަލުކަމުގައި އެނގެންނެތެވެ. މި ދަފްތަރުގެ ދެމެދުގައި އޮތް ފުސްތުވަކަރި، 16,447/50ރ. (ސޯޅަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާޅީސް ހަތް ރުފިޔާ ފަންސާސް ލާރި) ނުދިނުމަކަން

ބޭނުން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅަން އެދޭ -/3,149,792ރ. (ތިން މިލިއަން އެއްސަތޭކަ ސާޅީސް ނުވަހާސް ހަތްސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ ރުފިޔާ) އެސް.ޓީ.އޯ އިން ހުށަހަޅާފައި ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި -/316,624ރ. (ތިންލައްކަ ސޯޅަހާސް ހަސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ) އާ ދެމެދު އޮތް ޚުސޫމަތުތަކެވެ.

17. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިއަށް، އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް ލިބެންވާކަމަށް ބުނާ ފައިސާ، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި އެދި ހުށަހަޅަން 2 ފަހަރެއްގެ މަތިން އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައި އެބައޮތެވެ. މިއިން ކޮންމެ މައްސަލައެއްވެސް ބާޠިލުވެފައިވަނީ މަޤްބޫލު ޢުޛުރެއް ބަޔާން ކޮށްދިނުމެއްނެތި އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވެފައި ނުވުމުންނެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ މައްސަލައިގައިވެސް އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ކަންކޮށްފައިވަނީ ކުރީގެ 2 މައްސަލައިގައިވެސް ކަން ކުރި އުޞޫލުންނެވެ. އެއީ މައްސަލަ ހިންގުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ކިޔާ ފަހަރުން ޝަރީޢަތަށް މަޖްބޫރު ސަބަބެއް ބަޔާން ކުރުމެއްނެތި ޙާޟިރު ނުވުމެވެ. މަޖްބޫރު ސަބަބެއް ނެތި ކޯޓަށް ޙާޟިރު ނުވާނަމަ މައްސަލަ ބާޠިލު ކުރެވޭނެކަމީ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް އެނގެން އޮތްކަމެކެވެ. އަދި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށްފަހު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެއްވެސް ސަބަބެއް ނުދައްކާ ޝަރީޢަތަށް ޙާޟިރު ނުވުމުގެ ސަބަބުން މައްސަލަ ބާޠިލު ކުރެވުނަސް ތަކުރާރުކޮށް، އެކަމަކީ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ ބަހައްޓުގައި ބަދަލުވާދި އަދި އިންސާފުވެރި ގޮތެއްކަމުގައެއް ނުވާނެއެވެ. އަދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެ ގޮތަށް ފަސްދުރުގައި ކޯޓުން ޕްރޮސީޖަރުން މައްސަލަ ބާޠިލު ކުރެވުނުކަމުގައި ވިޔަސް މައްސަލައިގެ ވަނައިގެންވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލަމުންދާ، އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފިކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެ ސަބަބެކެވެ.

18. މިގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ބަލާލާއިރު މުޢާމަލާތް ހިނގި ތާރީޚުގެ މައްޗަށާއި، މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ތާރީޚަށާއި، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ޚުސޫމާތުގެ މައްޗަށާއި، މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ފަހު އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ

ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުން ބަހައްޓާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށާއި މި އެންމެހައި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މި މައްސަލައިގައި، އަދުލު އިންސާފުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތުން އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ހުކުމްކޮށްފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށް ދެކިގެން މި މައްސަލަ އަލުން ދަޢުވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލު ނެތްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަދަލު ގެނެސްދެވޭނެކަމަށް އަހުރެމެންނަށް ނުފެނުނެވެ.

19. ވީމާ، މި މައްސަލައިގައި އަޑުއެހުންގެ ރެކޯޑާއި، އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތްތަކުން މުރާފަޢާގައި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލެއް ގެނައުމުގެ ޝަރުޢީ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައެވެ.

- <u>ހުކުމް:</u>

ދެންފަހެ، އިސްތިއުނާފުކުރި ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ހުކުމަކީ ބަދަލުގެނައުމަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަބަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ | ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ